

-Mozart: KV 131 D-dúr divertimento. Musica Sonora Kamarazenekar, Vácrátóti Botanikus Kert. Km.: Seeman László, Virágh Lilla, Kelemen Attila, Molnár Máté, Talián Tamás-kürt. Vezényel: Illényi Péter. 2014. 07. 26.

-Mozart: KV 297b Sinfonia Concertante. Szent István Gimnázium Jubileumi Szimfonikus Zenekar, Szent István Zeneház, Zugló, Km.: Dienes Gábor-oboa, Demeter Tibor-klarinet, Vizsolyi Livia-fagott, Seeman László-kürt. Vezényel: Ménesi Gergely. 2015. 05. 30.

-Mozart: Xipharész áriája a KV 87 Mithridatész, Pontosz királya című operából. Km.: Szabóki Tünde-szoprán, Seeman László - kürt, Termes Rita - zongora. Crescendo Nyári Akadémia-művésztanári koncert. Tokaj, Zsinagóga. 2015. 07. 23.

DLA doktori értekezés tézisei

Seeman László

A kürt szólisztikus szerepe
Wolfgang Amadeus Mozart
életművében

Témavezető: Kovács Sándor

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

28. számú művészet- és művelődéstörténeti
tudományok besorolású
doktori iskola

Budapest

2015

A kutatás előzményei:

A kürt hangszer történeti fejlődéséről magyar nyelven nagyon kevés szakirodalom áll rendelkezésünkre, ezért is tartottam fontosnak, hogy disszertációmban az eddigi ismereteket összegezve, a hangszer alkalmazási módjait az egymást követő történeti korszakokon keresztül vizsgáljam, majd Mozartnál megállapodva részletesen is nyomon kövessék a zeneszerő kürttel való szoros kapcsolatának – a kürttechnika fejlődését tekintve – objektív, az előadóművészeket tekintve viszont gyakran erősen szubjektív hátterét.

A zeneszerzők minden korban szoros kapcsolatban álltak az előadóművészekkel, és egy-egy muzsikusk tudásához, képességeihez mérten, az adott hangszer lehetőségeit maximálisan kihasználva komponálták műveiket. Dolgozatom megírása folyamán számomra is rendkívül tanulságos volt végigkövetni a hangszer

alapuló addigi kürt használat korlátait feszegetve – és az adott előadóművészeknek a kürttechnikában való jártasságát szem előtt tartva – már tudatosan számol azokkal a lehetőségekkel, amelyeket a fojtástecnika megjelenése tett elérhetővé.

Az értekezés tárgyköréhez kapcsolódó tevékenység:

-Mozart: KV 407 Esz-dúr Kürtkvintett. Semmelweis Vonósnégyes. Km.: Konrad György brácsa és Seemann László kürt. Budapest, Klebelsberg Kulturkúria, 2013. 05. 03.

-Mozart: KV 100 D-dúr szerenád. Szent István Gimnázium Jubileumi Szimfonikus Zenekar a gimnázium dísztermében. Km.: Börzsönyi Janka-oboa, Seeman László-kürt. Vezényel: Ménesi Gergely. 2014. 04. 29.

világos és jól nyomon követhető információkat a szólisztikus kürt mozarti használatáról.

Módszerem annyiban újszerű, hogy egy bizonyos hangszercsoportot tanulmányozva vontam le következtetéseket részben Mozart hangszerkezelési stílusának változásairól (ezen belül is elsősorban a fojtástechnika alkalmazását illetően), egyben rá kívántam mutatni azokra az interpretációs zsákutciókra is, amelyekbe korunk előadóművészei időről-időre belefutnak.

Eredmények:

Dolgozatom ismereteim szerint az első olyan magyar nyelvű összefoglalás, amely részben kronológiai, részben műfaji csoportosításban a teljesség igényével igyekszik rámutatni azokra a művekre, amelyek megírásakor Mozart a természetes felhangrendszeren

fejlődésének különböző állomásait, és annak közvetlen hatásait az adott kor komponistáira. A kürt és a kürtölés történetét tanulmányozva megállapíthattam, hogy a kürt fizikai felépítésének hosszú korszakokon végigkísérhető átalakításai után, a XVIII. század utolsó harmadára jellemző fejlődési fokon a hangszer alkalmazásának sokrétű lehetőségével talán W. A. Mozart művészete ajándékozta meg a leggazdagabban a zeneirodalmat.

A szólisztikus kürtre írt darabjainak kutatása során bemutattam a kürt felhasználási módjainak jellegzetes példáit, a zene hallgatása során bennem felmerült szubjektív gondolatokkal kiegészítve azokat.

Források:

Mozart és a kürt viszonylatát angol és német nyelvterületeken rendkívül gazdagon dokumentálták.

Az alábbiakban csak a legfontosabbakat említem, a teljes felhasznált forrásanyag az irodalomjegyzékben található.

Dolgozatomban elsősorban Hans Pizka művére támaszkodtam: Das Horn bei Mozart, Facsimile-collection (Kirchheim bei München: Hans Pizka Edition, 1980). Gyűjteményében Mozart majdnem minden kürtre írt művének eredeti kottáját közli, és keletkezéstörténeti adatokat is szolgáltat.

Másodsorban a Neue Mozart-Ausgabe (NMA, Kassel: Bärenreiter, 1955-1991) és a hozzá tartozó Kritischer Bericht volt nagy segítségemre, azon belül is az előszavak szolgálták kimeríthetetlennek látszó információ-áradattal. Szerzői olyan zenetudósok, mint Franz Giegling, Wolfgang Plath, Dietrich Berke, Ernst Fritz Schmid, Bruce Alan Brown, Luigi Ferdinando

Tagliavini, Günter Haußwald, Ernst Hintermaier, Walter Senn, Faye Ferguson és Wolfgang Rehm.

Munkámat nagyban segítette az a vívmány is, hogy a Salzburgi Mozarteum interneten is elérhetővé tette Mozart és a környezetében élők levelezését: <http://dme.mozarteum.at/DME/briefe/doclist.php>

Végül meg kell még említenem Andrew Kearns, amerikai zenetudós nevét, aki nagyon mélyen beleásta magát Mozart kürtverseny-töredékeinek témájába: „Mozart's Concerto for Second Horn: K. 370b and 371”. Historic Brass Society Journal 11. (1999).

Módszer:

A témához kapcsolódó – elsősorban idegen nyelven publikált – szakirodalom megismerésével egyidőben olyan szerkesztési elveket megvalósító átfogó ismertetésre törekedtem, amely magyar nyelven nyújt